

## **GÖÇMEN İŞÇİLERİN HUKUKİ STATÜSÜ HAKKINDA AVRUPA SÖZLEŞMESİ**

RG Tarihi: 27.01.1981-No: 17233

Sözleşmenin Kabul Tarihi ve Yeri: 24.11.1977, Strazburg

Yürürlüğe Giriş Tarihi:

Geçerli Dili: İngilizce ve Fransızca

Depositer: Avrupa Konseyi Genel Sekreteri

Türkiye'nin

İmza Tarihi: 24.11.1977

Onay Şekli: Onay Kanunu ve Bakanlar Kurulu Kararı

Onay Kanunu Tarihi: 25.12.1979-No: 2257

Resmi Gazete Tarihi: 06.01.1980-No: 16861

Bakanlar Kurulu Kararı Tarihi: 25.11.1980

Bakanlar Kurulu Kararı Sayısı: 8/2006

Resmi Gazete Tarihi: 27.01.1981-No: 17233

Göçmen İşçinin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 2257

Kabul Tarihi: 25.12.1979

Madde 1- Göçmen İşçinin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanması Uygun Bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

4/1/1980

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı: 8/2006

25/12/1979 tarihli ve 2257 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Göçmen İşçinin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 28/10/1978 tarihli ve UESG/UESD:705-302-UESD-2112 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 25/11/1980 tarihinde kararlaştırılmıştır.

### **DİBACE**

Bu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler;

Avrupa Konseyi'nin amacının, ortak mirasları olan ülkü ve ilkeleri İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklere saygı çerçevesinde, korumak ve geliştirmek amacıyla üyeleri arasında sıkı işbirliğini gerçekleştirmek ve ekonomik ve sosyal gelişmelerini teşvik etmek olduğunu göz önünde tutarak;

Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin vatandaşları olan göçmen işçilerin hukuki statülerinin tüm yaşama ve çalışma koşulları ile ilgili her hususta işçi alan ülkelerin vatandaşlarının tabi tutuldukları statü

düzeyinden daha düşük düzeyde olmayacak şekilde düzenlenmesinin sağlanması gereğini dikkate alarak;

Göçmen işçilerin ve aile bireylerinin sosyal gelişme refahlarını kolaylaştırmaya kararlı olarak;

Üye ülkelerin birbirlerinin uyruklarına karşılıklı olarak tanıdıkları hak ve özgürlüklerin Konsey Statüsü gereği olarak, üye ülkeleri birleştiren sıkı işbirliği ışığında verilen haklar ve öncelikleri onaylayarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

## **BÖLÜM I**

### **Madde 1 -**

#### **Tanım**

1. Bu sözleşme bakımından "Göçmen İşçi" terimi Akit Taraflardan biri tarafından ülkesinde ücretli bir iş görmek üzere oturmasına izin verilmiş olan diğer bir Akit ülke yurttaşını ifade eder.
2. Bu Sözleşme aşağıdaki kişileri kapsamaz:
  - a) Sınır işçileri;
  - b) Sanatçılar, kısa süreler için tutulmuş diğer gösteri elemanları ve sporcular ile serbest meslek sahipleri;
  - c) Gemi adamları;
  - d) Staj yapanlar;
  - e) Mevsimlik işçiler, mevsimlik göçmen işçiler, bir Akit Taraf ülkesinde mevsim özellikleri dolayısıyla belli bir süre veya belli bir iş için yapılmış sözleşme esaslarına göre ücretli iş verilmiş diğer bir Akit Taraf vatandaşları;
  - f) Akit Taraflardan birinin vatandaşları olup, bir diğer Akit ülke toprakları üzerinde, merkezi bu ülke toprakları dışında kayıtlı işyeri namına belirli bir iş yapan işçiler.

## **BÖLÜM II**

### **Madde 2 -**

#### **İşe Alma Şekilleri**

1. İşe alınmak için göçmen işçi istekleri isim vererek veya isimsiz olarak yapılabilir. İsimsiz istekler varsa, gönderen ülkede resmî işçi bulma makamlarınca olanak varsa alan ülkedeki resmî makamlar aracılığı ile yapılacaktır.
2. İşe alınmada işe alma ve yerleştirme resmî bir organ tarafından yürütülüyorsa idari giderler göçmen işçi adayına yüklenmeyecektir.

### **Madde 3 -**

#### **Sağlık Muayenesi ve Mesleki Kontrol**

1. Göçmen işçi adayları işe alınmadan önce sağlık muayenesi ve mesleki kontrolden geçirilebilir.
2. Sağlık muayenesi ve mesleki kontrol, göçmen işçi adayının sıhhi yönden işe elverişli olup olmadığını,

önerilen işe teknik açıdan yetenekli bulunup bulunmadığını ve sağlık durumunun kamu sağlığına zararlı olmayacağını saptamak amacıyla yapılır.

3. Sağlık muayenesi ve mesleki kontrole ilişkin harcamaların geri ödenmesi düzenlemeleri; olarak bulunduğu ikili anlaşmalar kapsamına alınmakla, bu tür harcamaların göçmen işçi adayına yüklenmemesi sağlanmalıdır.

4. Yanlış beyanda bulunması hali hariç kişisel bir iş önerisi almış göçmen işçi ancak işverenin talebi üzerine mesleki kontrole tabi tutulabilecektir.

#### Madde 4 -

##### Çıkış Hakkı-Giriş Hakkı-İdari Formaliteler

1. Akit Taraf, göçmen işçiye aşağıdaki hakları sağlamayı garanti eder.

a) Uyruğu olduğu Akit Taraf ülkesinden çıkış hakkı,

b) Çalışmasına izin verildikten ve gerekli belgelerini aldıktan sonra ücretli bir iş yapmak için Akit Taraf ülkesine giriş hakkı.

2. Bu haklar, mevzuat gereğince yapılmış ulusal güvenlik, kamu düzeni, kamu sağlığı ve ahlaki açısından gerekli kısıtlamalara bağlı tutulur.

3. Göçmen işçilerden göç için istenilen belgeler, en kısa zamanda, bedava olarak ya da idari giderler toplamını aşmayan bir miktar ödettirilerek kendilerine verilir.

#### Madde 5 -

##### İş Sözleşmesine İlişkin Yöntem ve Formaliteler

İşe alınması kabul edilen her göçmen işçiye gideceği ülkeye hareketinden önce, iş sözleşmesi veya kesin iş önerisini içeren ve gönderen ve kabul eden ülkelerde geçerli dil veya dillerde tanzim edilen bir belge verilecektir. İşe alınma işlemi resmî bir makam veya resmen tanınmış bir istihdam kurumunca yapılıyorsa belgenin hem gönderen hem de kabul eden ülkelerin en az bir resmi dilinde yazılmış olması zorunludur.

#### Madde 6 -

##### Bilgi Verme

1. Akit Taraflar göçmen işçi adayları için aşağıdaki konulara özgü bilgileri sağlar ve birbirlerine verirler: Göçmen işçilerin ikameti ailelerin birleştirilmesinin imkân ve şartları için yapısı ilk iş sözleşmesinin süresinin bitiminde yeni sözleşme yapma olanakları istenilen vasıflar çalışma ve yaşama koşulları (hayat pahalılığı dahil) ücretler, sosyal güvenlik, barınma, beslenme, tasarrufların transferi, yolculuk ve sosyal güvenlik ve sosyal himaye için ücretlerden yapılan kesintiler. Ayrıca kabul eden ülkedeki kültürel ve dini koşullar hakkında da bilgi verirler.

2. İşçi alımı, kabul eden devletin resmî bir kurumu kanalıyla yapılıyorsa yukarıda sözü edilen bilgiler göçmen işçiler adayına ülkesinden hareketinden önce kendisine anlattığı bir dilde gerçekleri olduğu gibi görerek salim bir karara varmasını sağlayabilecek şekilde verilmelidir. Gerekli takdirde, bu bilgilerin göçmen işçi adayının anlayacağı dile çevirisi, genellikle gönderen ülke tarafından yapılır.

#### Madde 7 -

##### Yolculuk

1. Her Akit Taraf, toplu resmi işçi almalarında kabul eden ülkeye yapılan yolculuk giderlerinin kesin

olarak göçmen işçiye yüklenmesini önlemeyi üstlenir. Ödemelerin nasıl yapılacağı yukarıda sıralanan tedbirlerin göçmen işçi aileleri ve işini şahsen bulanları da kapsayacak şekilde genişletilmesini öngörülebilecek ikili anlaşmalar çerçevesinde tespit edilir.

2. Göçmen işçiler ve aileleri, işçi alan bir ülkeye giderken veya dönüşte, yolda Akit Taraflardan bir başka ülkenin topraklarından transit geçmek durumunda iseler geçişi hızlandırmak, idari güçlükleri ve gecikmeleri önlemek amacıyla bütün tedbirler transit geçilen ülke yetkili makamı tarafından alınır.

3. Akit Taraflar işçi alan ülkeye girişte gönderen ülkeye kesin dönüşte ve transit geçişte, aşağıdaki hususlarda, ithalat vergi ve resimlerinden muafiyet tanınır.

a) Göçmen işçilerin ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerinin kişisel eşyaları ve taşınabilir mallar için,

b) Makul ölçüde mesleği için gerekli el aletleri ve taşınabilir cihazlar.

Yukarıda belirtilen muafiyetler, sözkonusu devletlerin yürürlükteki yasa ve tüzüklerinde öngörülen usullere uygun olarak tanınır,

### **BÖLÜM III**

#### **Madde 8 -**

##### **Çalışma İzni**

1. Her Akit ülke, kendi mevzuatında öngörülen koşullarla ücretli bir işte çalışmasını kabul ettiği göçmen işçiye (bu bölgeye gerek görülmediği haller hariç) çalışma izni verir veya eski izninin süresini uzatır.

2. Ancak, ilk kez verilen bir çalışma izni, genel olarak, işçiye aynı işveren veya aynı bölgeye bir yıldan fazla süre ile bağlayamaz.

3. Göçmen işçinin çalışma izninin uzatılması o günkü istihdam durumunun elverdiği ölçüde genellikle en az bir yıllık olarak yapılmalıdır.

#### **Madde 9 -**

##### **Oturma İzni**

1. Ulusal mevzuat hükümlerinin gerektiği ölçüde her Akit Taraf bu Sözleşmede belirtilen koşullarla ülkesinde ücretli işe girmesine izin verilen göçmen işçilere oturma izni verir.

2. Genel bir kural olarak oturma izni, ulusal mevzuata uygun bir şekilde çalışma izni süresine eşit olarak verilir veya yenilenir. Çalışma izni süreyle bağlı değilse, oturma izni genel bir kural olarak, en az bir yıl süreyle verilir ve gerektiğinde yenilenir. Bu iznin verilmesi ücretsiz olur veya sadece idari giderlere eşit bir miktar ödeme karşılığında verilir ve yenilenir.

3. Bu madde hükümleri Sözleşmenin 12. maddesi uyarınca göçmen işçinin yanında olması kabul edilen aile bireyleri için uygulanır.

4. Bir göçmen işçi, gerek bir hastalık veya kaza sonucu geçici işgöremez duruma düşmüş gerek yetkili makamlarının usulüne uygun olarak kabul ettikleri iradesi dışında işsizlik nedeniyle işini kaybetmişse kendisine bu Sözleşmenin 20. maddesi hükümlerinin uygulanması gayesiyle 5 aydan az olmayacak bir süre için kabul eden ülke topraklarında kalmasına izin verilir.

Bununla beraber, hiç bir Akit Taraf yukarıdaki fıkrada sözkonusu izni bir göçmen işçiye, işsizlik parası aldığı süreyi aşan bir süre için kalma izni vermek zorunda değildir.

5. Bu maddenin 1 ve 3. paragrafları uyarınca verilmiş olan oturma izni, aşağıdaki hallerde geri alınabilir.

a) Ulusal güvenlik, kamu düzeni veya ahlaki nedeni,

b) İzin sahibi kamu sağlığının korunması için resmi sağlık yetkililerince alması gerektiği söylenen önlemleri, sonucun ne olacağı kendisine tam olarak bildirildiği halde, almamakta direnirse,  
c) İznin geçerli olması veya verilmesi için yerine getirilmesi gerekli bir temel koşul yerine getirilmezse. Bununla beraber, her Akit Taraf, oturma izninin geri alınması halinde, göçmen işçinin, o ülkenin usulüne ve yasalarına uygun olarak yargı organlarına veya idari makamlarına başvurma hakkı sağlamayı üstlenir.

#### Madde 10 -

##### Kabul

1. Kabul eden ülkeye varıştan sonra yerleşmeleri ve alışmaları için, göçmen işçilere ve ailelerine her türlü bilgi ve öğüt verilerek gerekli yardım yapılacaktır.
  2. Bu amaçla göçmen işçiler ve aile bireyleri kabul eden ülkenin sosyal hizmet kurumlarından, kamu yararına çalışan örgütlerinden yardım ve destek görecekler ve kendi ülkelerinin konsolosluklarının yardımından yararlanacaklardır. Ayrıca, göçmen işçiler o ülke işçileri ile aynı koşullarda İş ve İşçi Bulma Kurumu yardım ve desteğinden yararlanacaklardır.
- Ayrıca her Akit ülke, gerektiğinde göçmen işçiler ve ailelerinin kabulünün kolaylaştırılması ve koordinasyonu için özel sosyal hizmetler sağlamaya çaba harcayacaktır.
3. Her Akit Taraf, göçmen işçiler ve ailelerinin inançları uyarınca ibadet özgürlüklerini sağlamakla yükümlüdürler. Akit Taraf, mümkün olduğu kadar ibadeti kolaylaştıracaktır.

#### Madde 11 -

##### Bakılmakla Yükümlü Kimselerden Kesilen Paranın Tahsili

1. Göçmen işçinin içinde bulunduğu şartlar, kendi ülkesinde kalan aile, akrabalık, evlilik ilişkileri veya evlilik dışı doğan çocuğa karşı iāe mecburiyeti dahil vecibelerinden kaynaklanan kesintilerin tahsiline mani olamaz.
- 2 - Her Akit Taraf, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince kabul edilen yöntemden bu gaye ile en geniş ölçüde yararlanarak bakım masraflarının tahsilini sağlayacak gerekli önlemler alır.
3. Yukarıdaki 1. paragrafın şartlarına uygun olarak yapılan bakım masrafı taleplerini kabul ve reddetmekle görevli ülke çapında veya bölgesi tek bir makam tayini için mümkün olan en geniş ölçüde tedbir alır.
4. Bu madde Hükümleri, akdedilmiş veya aktedilecek ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerini etkilemez.

#### Madde 12 -

##### Ailelerin Birleştirilmesi

- 1 - Bir Akit Taraf ülkesinde usulüne uygun olarak iş bulmuş ve çalışan göçmen işçinin eşi ve kabul eden devlet mevzuatı uyarınca reşit olmayan bakmakla yükümlü olduğu evlenmemiş çocukları göçmen işçinin bakmakla yükümlü olduğu aile bireyleri olarak bu Sözleşmenin uygulanmasıyla göçmen işçinin kendisine tanındığı şekilde, kabul eden devlet ülkesinde ilgili yasalar ve uluslararası anlaşmalarda öngörüldüğu üzere göçmen işçinin yanına gelme hakkına sahiptirler. Ancak bu göçmen işçinin ailesi için çalıştığı bölgedeki yerli işçilerin oturdukları gibi normal bir konutu bulunmasına bağlıdır. Her Akit Taraf, yukarıdaki iznin uygulanmasını 12 ayı geçmeyen bir bekleme süresi şartına bağlayabilir.
2. Her Akit Taraf, her zaman Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı beyan ile bu tarihten bir ay sonra geçerli olmak üzere yukarıda 1. fıkrada belirtilen ailelerin birleştirilmesini göçmen işçinin ailesinin gereksinmelerini karşılayabilecek yeterli ve belirli kaynakları alması koşuluna bağlayabilir.

3. Her Akit Devlet, her zaman Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı beyanla bu tarihten 1 ay sonra geçerli olmak üzere ve uluslararası diğer belgelerden kaynaklanan yükümlülüklerle, çelişkili olmamak şartıyla kabul eden ülkenin bu beyanda belirteceği bir veya birkaç bölgesinde yukarıdaki 1. paragrafta öngörülen yetkiyi verme zorunluluğu geçici olarak kaldırabilir.

Bu beyanı kabul yetkisi açısından ilgayı haklı kılan özel nedenleri içerecektir.

İlga yetkisini kullanan her devlet Avrupa Konseyi Sekreterine alınan önlemler hakkında tüm bilgileri verir ve bu önlemlerin en kısa zamanda yayınlanmasının sağlanmasına özen gösterir. Ayrıca bu önlemlerin yürürlükten kalkacağı ve sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulanacağı tarih hakkında Genel Sekretere bilgi verir.

Bu beyan genel olarak beyanın Genel Sekretere verilmesinden önce söz konusu bölgede yerleşmiş göçmen işçiler tarafından yetkili makamlara yapılmış ailelerin birleştirilmesi isteklerini etkilemeyecektir.

#### Madde 13 -

##### Konut

1. Her Akit Taraf konut ve kiralama konularında göçmen işçilere yasa ve tüzüklerde öngörülmüş hakları, kendi yurttaşlarından daha az elverişli olmamak üzere tanıyacaktır.
2. Her Akit Taraf, konutların uygunluğunun kendi vatandaşları gibi göçmen işçiler için de ilgili konsolosluk makamları ile işbirliği yaparak yetkili ulusal kuruluşlarca teftişini gözetir.
3. Her Akit Taraf, göçmen işçileri kiralar konusunda bu alandaki yasa ve tüzükler çerçevesinde korumayı taahhüt eder.
4. Her Akit Taraf, yetkili ulusal makamlarının olanakları çerçevesinde göçmen işçilerin konutlarının elverişli olmasını sağlayacaktır.

#### Madde 14 -

##### Okul Öncesi Eğitim, Okul Eğitimi-Dil Eğitimi Mesleki Eğitim ve Yeniden Eğitim

1. Bir Akit Tarafın topraklarına resmen kabul edilmiş olan göçmen işçiler ve aile bireyleri o ülkenin işçileri ile aynı ilkeler ve koşullarla genel eğitim, mesleki eğitim ve yeniden eğitim konusunda hak sahibi olacaklar ve ilgili kurumların genel yönetim ve giriş kurallarına bağlı olarak yüksek eğitim yapmalarına olanak tanınacaktır.
2. Meslek okullarına ve mesleki eğitim merkezlerine girme olanaklarını geliştirmek için, kabul eden devlet dilini ya da birden çoksa dillerinden birinin göçmen işçilere ve aile bireylerine öğretilmesine yardımcı olacaktır.
3. Yukarıdaki 1. ve 2. fıkraların uygulanmasında bursların verilmesi bu Sözleşmenin 12. maddesindeki hükümler uyarınca kabul eden devlet ülkesinde, aileleriyle birlikte oturan göçmen işçi çocuklarına, bu bakımdan kabul eden ülke yurttaşlarıyla aynı imkanları vermek için her türlü çabayı gösterecek olan Akit Tarafın takdirine bırakılacaktır.
4. Kendi ülkesinde diploma mesleki tecrübe gibi göçmen işçinin daha önce edindiği vasıfları ikili ve çok taraflı anlaşmalardaki düzenlemeler uyarınca, her Akit ülke tarafından tanınacaktır.
5. Akit Taraflar, yakın işbirliği içinde, mesleki eğitim ve staj programlarını bu madde anlamı içinde, işçilerin kendi kaynak ülkelerine dönüşteki gereksinimleri karşılayabilecek biçimde düzenlemeye çaba harcayacaklardır.

#### Madde 15 -

##### Göçmen İşçinin Anadilinin Öğretilmesi

Akit Taraflar, kendi ülkelerine dönüşü kolaylaştırmak için, yapılacak ortak bir anlaşma ile göçmen işçi çocuklarına başka şeylerin yanında anadili öğretilmesi için mümkün olan ölçüde, özel kurslar düzenlenmesi konusunda harekete geçeceklerdir.

#### Madde 16 -

##### Çalışma Koşulları

1. Çalışma koşulları konusunda, işe girmesine izin verilmiş göçmen işçiler yerel işçilere uygulanan yasa ve yönetim kuralları toplu iş sözleşmeleri ve görenekler bakımından en az onlar kadar yararlanacaklardır.
2. Önceki paragrafta belirtilen muamele eşitliği ilkesi bireysel anlaşmalarla ortadan kaldırılamaz.

#### Madde 17 -

##### Tasarrufların Transferi

1. Akit Taraflar, mevzuatta belirtilen düzenlemelere göçmen işçilerin kazandıklarının ve biriktirdiklerinin tamamını veya istediği kadarını transfer izni vereceklerdir.  
Bu hüküm göçmen işçilere gönderilmesi gereken bakım paralarını da kapsar. Bakım paralarının transferine hiçbir şekilde engel olunmayacak veya zorluk çıkarılmayacaktır.
2. Her Akit Taraf ikili anlaşmalar veya başka yollarla, işçilere kabul eden ülkeden ayrıldıklarında kendilerine ödenmesi gereken paraların transferi için izin verecektir.

#### Madde 18 -

##### Sosyal Güvenlik

- 1 - Her Akit Taraf, topraklarındaki göçmen işçilere ve aile bireylerine sosyal güvenlik alanında ulusal yasalar ve Akit Taraflar arasında yapılmış veya yapılacak ikili ya da çok taraflı anlaşmalar uyarınca kendi yurttaşları ile eşit muamele yapmayı üstlenir.
- 2 - Ayrıca, Akit Taraflar ikili ya da çok taraflı anlaşmalarla göçmen işçilerin ve aile bireylerinin daha önce başka ülkelerde edinilmiş haklarının ve kazanılmış istihkaklarının korunmasını güvence altına almaya çaba harcayacaklardır.

#### Madde 19 -

##### Sosyal ve Tıbbi Yardım

Her Akit Taraf topraklarında hukuki olarak bulunan göçmen işçilere ve aile bireylerine, uluslararası anlaşmalar özellikle 1953 yılında yapılmış Sosyal ve Tıbbi Yardım Avrupa Sözleşmesi yükümlülükleri uyarınca kendi yurttaşlarına yapmakta olduğu esaslar üzerinden sosyal ve tıbbi yardım yapmayı üstlenir.

#### Madde 20 -

##### İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları İşçi Sağlığı

1. İş kazaları ve hastalıklarının önlenmesi ve işçi sağlığı konusunda, göçmen işçiler bir Akit Tarafın kanunları ve toplu sözleşmelerin uygulanmasında kendi özel durumları dikkate alınarak yerli işçilerle aynı hak ve korunmaya sahip olacaklardır.

2. Kabul eden ÷lkede bir iş kazasında sakatlanan veya meslek hastalığına yakalanan göçmen işçi o ÷lke yurttaşlarının yararlandığı ilkelerle eşit olarak mesleki rehabilitasyondan yararlanacaktır.

#### Madde 21 -

##### Çalışma Koşullarının Denetimi

Her Akit Taraf, göçmen işçilerin çalışma koşullarını kendi yurttaş işçileriyle aynı şartlarda denetler veya denetlenmesini sağlar. Bu denetimler kabul eden ÷lkenin yetkili organ veya kurumlarınca veya yetkili kılınmış makamlarca yapılacaktır.

#### Madde 22 -

##### Ölüm

Her Akit Taraf öz yasaları veya gerektiğinde ikili anlaşmalar çerçevesinde iş kazası sonunda ölen göçmen işçinin cenazesinin kendi ÷lkesine taşınması için gerekli her türlü yardımın sağlanmasına özen gösterecektir.

#### Madde 23 -

##### Kazançların Vergilendirilmesi

1. Akit Taraflar arasında, daha önceden yapılmış veya ilerde yapılacak çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarını etkilemeksizin göçmen işçilerin gelirleri vergi harç, rüsum katkı gibi ne isim ve ne biçimde olursa olsun o ÷lkenin benzer işlerdeki yurttaşlarının gelirlerinden daha fazla miktarda kesintiye konu olmamalıdır. Özellikle diğerlerine uygulanan vergi ve harçlardan indirimler ve muafiyetler varsa göçmen işçiler de bunlardan yararlanacaklar; çocuk paraları dahil olmak üzere bütün ödeneklere de hak kazanacaklardır.

2. Akit Taraflar, ikili veya çok taraflı anlaşmalarla göçmen işçilerin gelirlerinden çifte vergi alınmasını önlemek için alınabilecek önlemleri de kendi aralarında kararlaştıracaklardır.

#### Madde 24 -

##### İş Akdinin Sona Ermesi ve İşten Çıkarma

1. Belli bir süre için yapılmış iş sözleşmesinde bu sürenin bitiminde ve böyle bir aktin süresinden önce feshinde veya belli süre için yapılmış sözleşmelerin feshinde göçmen işçiler yasalar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerinden o ÷lkenin yurttaş işçilerden daha az olmayacak şekilde yararlanacaklardır.

2. Bireysel veya toplu işten çıkarma halinde göçmen işçilere o ÷lkenin yurttaş işçilere ulusal mevzuat ve toplu sözleşmeler hükümlerince yapılan özellikle, ihbar süre ve biçimleri iş aktinin haksız feshi halinde ödenmesi gereken tazminat konusunda aynı muamele uygulanır.

#### Madde 25 -

##### Yeniden İşe Alma

1. Bir göçmen işçi işsizlik veya uzun süren hastalık gibi kendi elinde olmayan sebeplerle işini kaybederse, kabul eden Devlet Yasa ve Tüzükleri hükümlerine bağlı olarak onun yeniden işe girmesini kolaylaştıracaktır.

2. Bu durumlarda kabul eden devlet, söz konusu göçmen işçinin yeniden mesleki eğitim ve mesleki



rehabilitasyonu için mümkün olan önlemlerin alınmasını işçi kabul eden ülkede çalışmak istemesi şartıyla sağlanacaktır.

#### Madde 26 -

##### Kabul Eden Devlette Mahkemeye ve İdari Makamlara Başvurma Hakkı

1. Akit Taraflar kanuni takibat bakımından, göçmen işçilere kendi yurttaşlarına tanıdıklarından daha az olmayan haklar tanıyacaklardır. Göçmen işçilerin o ülkenin yurttaşlarıyla eşit olarak kişileri, malları hakları ve çıkarları hukuki ve kazai bakımlardan korunacaktır.

Özellikle, kabul eden devletin yurttaşları gibi, hukuk usullerine uygun olarak yetkili mahkemelere ve idari makamlara başvurma hakkına sahip olacaklar, işverenlerle aile bireyleriyle veya üçüncü kişilerle düştükleri uyuşmazlıklarda, kanunla yetkili kılınmış kimselerin yardımlarından da yararlanabileceklerdir. Kabul eden devletin uluslararası özel hukuk kuralları bu madde hükmünden etkilenmez.

2. Akit Taraf göçmen işçilere, kendi yurttaşlarına uygulanan usule eşit olarak adli yardım ve hukuk ve ceza davalarında, mahkemede kullanılan dili konuşamama veya anlamama halinde bir tercümanın yardım etme olanağını sağlar.

#### Madde 27 -

##### İş Bulma Kurumundan Faydalanma

Her Akit Taraf, ülkesine resmen kabul ettiği göçmen işçiler ve aile bireylerinin kendi yurttaşlarının yararlandığı İş Bulma Kurumlarından, ülkede yürürlükte bulunan yasalar ve tüzük hükümleri başvurma koşulları dahil olmak üzere idari uygulamalara da uygun olarak, aynı koşullarla yararlanmaları hakkını tanır.

#### Madde 28 -

##### Örgütlenme Hakkının Kullanılması

Her Akit Taraf, kendi yurttaşlarına yasalarla verdiği ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumaya ilişkin örgütlenme hakkını, göçmen işçilere de tanır.

#### Madde 29 -

##### Yönetime Katılma

Her Akit Taraf, kendi yurttaşı işçilerin bağlı olduğu koşullarla, göçmen işçilerin de yönetime katılmasını mümkün olduğu kadar kolaylaştıracaktır.

### **BÖLÜM IV**

#### Madde 30 -

##### Yurda Dönüş

1. Her Akit Taraf, göçmen işçiler ve ailelerinin anayurtlarına kesin dönüşlerinde yardımcı olmak özellikle 7. maddenin 2 ve 3. fıkralarında belirtilenler göz önünde tutularak, mümkün olan önlemleri alacaktır. Mali yardım hususu, Akit Tarafların takdirine bırakılacaktır.

2. Göçmen işçilerin anayurtlarına dönüş yolculukları başlamadan önce hangi şartlarla anayurda

yerleşebileceklerini bilmelerini mümkün kılmak için, gönderen devlet kabul eden devlete isteyenlere verilmek üzere özellikle aşağıdaki bilgileri aktaracaktır:

- Anayurtlarındaki çalışma koşulları ve olanakları,
- Ekonomik bakımdan intibaklar için verilen mali yardım,
- Yurtdışında kazanılmış sosyal güvenlik haklarının devam ettirilmesi,
- Konut teminini kolaylaştırmak için alınacak önlemler,
- Yurtdışında edinilmiş mesleki unvanların denkliği ve gerektiğinde resmen belgelendirilmesi için geçilmesi gerekli sınavlar,
- Göçmen işçi çocuklarının yıl kaybetmeksizin okula devam edebilmeleri için eğitim derecelerinin denkliği.

#### Madde 31 -

##### Kazanılmış Hakların Korunması

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü göçmen işçilerin kabul eden devletin ulusal mevzuatına göre veya bu devletin taraf olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara göre sahip olduğundan daha az elverişli bir muameleyi mazur gösterecek tarzda yorumlanamaz.

#### Madde 32 -

##### Bu Sözleşme ile Akit Tarafların Yasaları ve Uluslararası Anlaşmaları Arasındaki İlişkiler

Bu Sözleşmenin hükümleri yürürlükte bulunan veya yürürlüğe girecek ve Sözleşmenin koruduğu kişiler daha elverişli bir olanak tanıyan veya tanıyacak olan Akit Tarafların yasa, ikili veya çok taraflı antlaşmalar, sözleşmeler, anlaşmalar hükümleriyle bunların yürürlüğe konması için alınmış olan tedbirleri aleyhte etkilemez.

#### Madde 33 -

##### Sözleşmenin Uygulanması

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girişinden itibaren bir yıl içinde bir "Danışma Komitesi" kurulacaktır.
2. Her Akit Taraf, Danışma Komitesine bir temsilci atayacaktır. Avrupa Konseyi'nin diğer üyeleri Komite'de konuşma hakkı olan gözlemciler bulundurabilir.
3. Danışma Komitesi, Sözleşmenin uygulanmasını geliştirmek ve kolaylaştırmak, ayrıca Sözleşmeyi değiştirmek için Akit Taraflarca yapılacak önerileri inceleyecektir.
4. Danışma Komitesinin düşünce ve tavsiye kararları Komite üyelerinin çoğunluğunca alınır. Ancak Sözleşmeyi değiştirme kararları oybirliğiyle kabul edilir.
5. Yukarıda sözü geçen Danışma Komitesi'nin düşünce, tavsiye ve değişiklik kararları Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunulacak, Bakanlar, yapılması gereken üzerinde karara varacaklardır.
6. Danışma Komitesi Konsey Genel Sekreterince toplantıya çağırılır ve genel olarak en az yılda bir ve özel olarak, Akit Taraflardan en az ikisinin veya Bakanlar Komitesi'nin talebi üzerine toplanır. Komite 12. maddenin 3. paragrafı hükümlerinin uygulandığı zaman taraflardan birinin talebi üzerine toplanır.
7. Danışma Komitesi belli aralıklarla, bu Sözleşmenin kapsadığı konularda, Akit Tarafların ülkelerinde geçerli yasalar ve tüzüklere ilişkin bilgileri içeren raporlar hazırlayacak ve Bakanlar Komitesine sunacaktır.

#### Madde 34 -

##### İmza, Onay, Yürürlüğe Giriş

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzasına açıktır. Onay kabul veya uygun bulmaya tabi olacaktır. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilir.
2. Bu Sözleşme beşinci onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdi tarihini izleyen üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.
3. Daha sonra onaylayan, kabul veya uygun bulan devlet açısından, Sözleşme, kendi belgesinin tevdi tarihini izleyen üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

#### Madde 35 -

##### Ülkeler İçin Uygulama Alanı

- 1 - Başka ülkelerin uluslararası ilişkilerini yürütmekle sorumlu ve onların adına yükümlülüğe girme yetkisiyle donatılmış her devlet, imza sırasında veya onay kabul ya da uygun bulma belgelerini tevdiinde veya sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bildiriyle, bu Sözleşmenin o toprakların hepsi veya bir bölümüne de şamil edebilir.
- 2 - Yukarıdaki paragraf uyarınca yapılan beyan, beyanda sözü edilen her ülke bakımından sonradan geri alınabilir. Geri alınma, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildiri ile başvurulduğu tarihinden 6 ay sonra geçerli olur.

#### Madde 36 -

##### Çekinceler

1. Herhangi bir Akit Taraf, imza sırasında veya onay, kabul ya da uygun bulma belgesini tevdi ettiğinde II ve IV. Bölümlerdeki en çok dokuz maddeyle ilgili, 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25. maddeler dışında bir veya daha çok, çekince koyabilir.
2. Herhangi bir Akit Taraf, herhangi bir zaman yukarıdaki fıkrada sözü geçen çekinceyi Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben "yaptığı bir bildiriyle kaldırabilir. Bu kaldırma, bildirinin alındığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

#### Madde 37 -

##### Sözleşmeden Çekilme

1. Her Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiriyle Sözleşmeden çekilebilir ve bu bildirinin alınış tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.
2. Akit Taraflar Sözleşmenin kendisi için yürürlüğe girişinden itibaren ilk beş yıl içinde Sözleşmeden çekilemez.
3. Avrupa Konseyi üyeliği kalkan bir ülke Sözleşme içinde Akit Taraf olmaktan çıkar. Bu konsey üyeliğini kaybediş tarihinden altı ay sonra geçerli olur.

#### Madde 38 -

##### Bildiriler Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Konsey Üyesi ülkelere:

- a) İmza,
- b) Onay, kabul veya teyid belgesi tevdi,
- c) 12. maddenin 2 ve 3. fıkralarında sözü geçen bildiri verilmesi.
- d) 34. maddeye uygun olarak Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihi,

- e) 35. madde hükümlerince yapılan bildiri,
- f) 36. maddenin 1. fıkrası hükmüne uygun yapılmış olan çekince,
- g) 36. maddenin 2. fıkrası hükmüne çekince hakkının kaldırılması,
- h) 37. madde hükmüne uygun yapılmış olan bildiri ve geçersizlik durumunun ortaya çıktığı tarihi bildirir.

*Aşağıda imzası bulunanlar imzaya tam yetkili olarak, şahadeten, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.*

*24 Kasım 1977'de Strazburg'da iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca olarak düzenlenmiştir. İmzalı tek metin Avrupa Konseyi arşivine konacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri onaylı örnekleri, imzacı devletlere verecektir.*